

CRAC de la setmana:

Víctor Canicio

ACABA DE PUBLICAR: «CON QUIEN PACES»

Edward Carter

Edward Carter: Víctor Canicio, després d'una llarga vida dedicada a la literatura i l'ensenyament, s'ha decidit a publicar les seves memòries, que ha titulat «Con quien paces», un intens resum de les experiències acumulades durant molts anys.

Es tracta d'unes memòries molt personals i sorprenents: hi ha, per una banda, la introducció d'alguns personatges de la seva novel·lística que donen una visió humorística i coral del seu món; i, per l'altra, la coneixença, acompanyada de multitud de viatges, de personalitats que han marcat la vida cultural i política dels últims anys, com Mario Vargas Llosa, Günter Grass, Jorge Luis Borges, Santiago Carrillo o Jordi Pujol.

Per què ha tingut la necessitat de contar la seva vida?

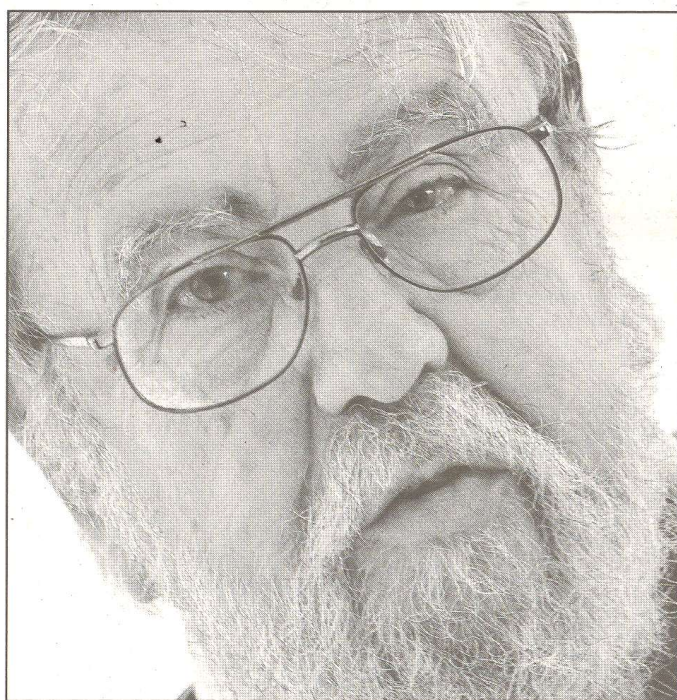
Víctor Canicio: Tots els escriptors tenim ganes de contar la nostra vida, les vicissituds, les experiències, la família, els personatges que hem conegut... Porto molts anys en el món de la literatura i era el moment de fer balanç.

Se'n va anar de Tortosa a Heidelberg. Quina sensació va tenir a l'hora de trobar-se amb una ciutat universitària i amb tanta cultura?

Heidelberg té una de les universitats més prestigioses d'Europa. Abans que jo, hi havien anat altres catalans per obrir-se camí en totes les disciplines de la cultura, com Ricard Salvat o Luis Martín Santos. Una vegada allà me'n vaig adonar del que significava Heidelberg no solament per a Alemanya, sinó per tota l'Europa central.

EC: Què el va impulsar a ser professor de llengua espanyola?

VC: El novembre de 1969, vaig començar a estudiar alemany. Em van acomiadar dues vegades del treball que feia per guanyar-me la vida. El primer, en una fàbrica de conserves i el segon, en una fàbrica de vidre per a aïllaments tèrmics. Me'n vaig venir a Tortosa i a la tornada vaig donar les primeres classes d'espanyol a l'escola Berlitz. Al mateix temps,

gràcies a l'amic Ricardo Bada, vaig començar les meves col·laboracions a la ràdio (Deutsche Welle) i a la televisió (Transtel) per a les emissions a l'Amèrica Llatina.

EC: Quins personatges d'Alemanya recorda amb més emoció?

VC: Ricardo Bada, de Huelva, que em va ajudar molt. Jaime Torres, que a la meua arribada em va oferir allotjament a casa seva. Els premis Nobel Heinrich Böll, Günter Grass i també Peter Handke i molts escriptors alemanys.

EC: També va ser traductor d'altres escriptors.

VC: Efectivament, altres escriptors com Günter Herburger, Peter Hartling, Heinrich Hofmann, el gran Goethe...

EC: Va notar molta diferència entre la cultura espanyola i l'alemanya?

VC: Moltíssima. Pensa que me'n vaig anar a la República Federal d'Alemanya el 1960. Això vol dir en ple franquisme. La situació, llavors, a Espanya era molt tancada, tant humanament com mentalment. Heidelberg és una

ciutat amb una universitat molt prestigiosa i hi havia estudiants de tot el món, cosa que donava un caire de ciutat molt oberta a tota classe de manifestacions, tant literàries com artístiques.

EC: Quina opinió tenien els alemanys de l'Espanya de Franco?

VC: Feia anys que s'havia acabat la Segona Guerra Mundial, tan nefasta per als alemanys. Els americans, com avui dia, entre les seves prioritats tenien exportar la democràcia i els drets humans, amb l'ajuda del que va significar el Pla Marshall. Els Pirineus, com tantes vegades a través de la història, era una barrera física i mental. Per tant, intel·lectualment, arribaven amb comptagotes poques coses d'Espanya. Ja et pots imaginar el que pensaven els alemanys.

EC: Parla també de molts viatges a ciutats europees.

VC: Efectivament, viatjar és un antídoto per a moltes coses. En el meu cas, per raons de treball o com a curiositat intel·lectual vaig visitar Brussel·les per conèixer a Santiago Carrillo, i a

Roma vaig coincidir amb Rafael Alberti. La coneixença de ciutats que han significat quelcom en la història europea em va obrir els ulls: Gènova, Lisboa, Berlín, Praga, Budapest i també Tànger, El Aaiun o La Habana.

EC: També va conèixer a Jorge Luis Borges i Ernst Jünger, que per a mi és un dels millors capítols del llibre.

VC: I per a mi. Va ser la gran i única ocasió d'assistir a l'encontre entre dues de les personalitats més importants del segle XX. Hi vaig trobar l'ajuda extraordinària del meu amic, el també escriptor Ricardo Bada, que va fer tot el possible perquè l'acompanyés en aquest viatge. La possibilitat de parlar amb Borges i Jünger ha estat del millor que m'ha passat en la vida.

EC: Quins són els autors catalans i espanyols més coneguts a Alemanya?

VC: Totes dues literatures, per raons que he explicat abans sobre l'Espanya de Franco, van tardar a entrar a Alemanya. Actualment, els escriptors més coneguts són Javier Marías i Juan

Goytisolo. La literatura catalana és poc coneguda. En cavi, els clàssics espanyols com Tirso de Molina, Cervantes, Lope de Vega i Calderón són prou coneguts.

EC: Ser escriptor català en llengua castellana li ha portat molts mals de cap?

VC: Molts. Sóc un escriptor català en llengua castellana. A l'escola quan era menut no em van ensenyar el català i Franco no em va enviar ningú a Alemanya perquè l'apregués. Aprendre una llengua a certa edat, almenys en el meu cas, és pràcticament impossible, i més, havent-hi treballat trenta anys de professor de castellà. Sento una sana enveja pel cas de Suïssa, en què un senyor de Ginebra va a Zúrich i sap que hi parlen alemany i no hi ha cap problema; i a l'inrevés, el senyor de Zúrich va a Ginebra i sap que hi parlen francès i no hi ha cap problema. El govern suís no posa quotes ni ximpleries. Les llengües són profundament respectades i es veu com un enriquiment cultural, cosa que a Madrid sembla que serveixen per a enfrontaments entre les diferents comunitats lingüístiques. Jo escric en castellà, però no necessito que cap

madrileny em digui on i com he de parlar català.

EC: Tant Tortosa com la Ràpita i Alcanar tenen una presència i protagonisme especial en el llibre, per què?

VC: Perquè tot i que vaig néixer a Barcelona, he passat mitja vida entre Tortosa i Heidelberg. Mon pare era rapitenc i ma mare canareva. Vet aquí aquest protagonisme. Estimo profundament Tortosa, però des de fa anys visc a la Ràpita. Els Canicio som rapitencs! A la Ràpita tinc les meves arrels i m'he retrobat amb la meua família. Per tant, em sento molt rapitenc.

EC: Quins personatges recorda de la seva època a Tortosa?

VC: Manolo Gas Carpio, Manolo Pérez Bonfill, Vicent Beguer, que érem molt amics, i Ricard Salvat. També Gerard Vergés i Jesús Massip, que van editar la revista Gèminis i va ser un revulsiu per la cultura tortosina, i l'inoblidable mossèn Joan Baptista Manyà.

EC: Per què ha titulat les memòries «Con quien paces»?

VC: Vindria a significar aquella gent, aquells amics que m'han acompanyat al llarg de la meua vida.

